

Lundensiska litteratursällskapet

ANDERS MORTENSEN

Lundensiska litteratursällskapet instiftades 1930 på initiativ av Olle Holmberg, som då var docent i litteraturhistoria med poetik, i syfte att "kring gemensamma intressen samla litterärt och litteraturvetenskapligt intresserade personer i Lund med omnejd". Sällskapet bestod under sina fem första decennier av en fast skara medlemmar, som i de allra flesta fall var anställda eller utbildade vid Lunds universitet. Några gånger om året samlades man för att lyssna på föredrag och delta i samtalen som följde. Av sällskapets gästbok framgår att föredragshållarna ofta var humanister knutna till Lunds eller Köpenhamns universitet, men att även en rad av tidens mest framstående nordiska författare engagerades liksom en skara prominenser inom den internationella litteraturforskningen. Samfundets starka anknytning till litteraturämnet vid Lunds universitet består ännu. Även om verksamheten låg nere helt från 1977 till 2003, har i stort sett varje lundensisk litteraturforskare under det senaste seklet varit medlem eller framträtt vid något av dess evenemang.

Sedan sällskapet återbildats i början av vårt sekel har sammankomsterna fortsatt i delvis nya former, som litterära aftnar riktade till en större, allmän publik. Årligen har sällskapet evenemang om mottagaren av Nobelpriset i litteratur, och med jämna mellanrum anordnas även dagslånga symposier, i ämnen som "Text och musik i svensk vistradition", "Gunnar Ekelöfs poesi" eller "Bertil Malmberg och den tyska kulturtraditionen".

Redan en snabb blick över föredragens ämnesval sedan starten 1930 tycks vederlägga den utbredda uppfattningen att intresset för litteraturvetenskaplig teori tog fart

först mot slutet av 1960-talet. Under några år kring 1930-talets mitt belystes litteraturämnets vetenskapliga grundfrågor ur skilda metodologiska perspektiv: engelsklektorn Arthur King föreläste om I. A. Richards *Principles of Criticism*, Carola Lakocinski, bibliotekarie på UB och sedermera handlingskraftig antinazist, höll föredrag om den polska formalismen, Sven Hartman, redaktör för den radikala tidskriften *Ateneum*, talade om marxistisk litteraturforskning och den vid Köpenhamns universitet verksamme lektorn i tal och sång Viggo Forchhammer introducerade Eduard Sievers klanganalytiska teori för sällskapets medlemmar. Uppenbart präglades dessa sammankomster av vid internationell utblick inom en intellektuellt framstående miljö som under sina första decennier räknade så olika humanister som Hilma Borelius, Ragnar Josephson, Emilia Fogelklou och Sigurd Agrell, poeterna Hjalmar Gullberg och Anna Rydstedt, filosoferna Hans Larsson och Alf Nyman och publicisterna Ivar Harrie och Stig Ahlgren till sin krets.

Under krigsåren ägnades merparten av sammankomsterna åt det ockuperade Norges litteratur, med besök av bland andra Aksel Sandemose, som föreläste under rubriken "Sentimentalitet", och ett halvår efter befrielsen 1945 den norske litteraturprofessorn Francis Bull, som nyligen hade utgivit *Tretten taler på Grini*. Boken består av föreläsningar han höll för sina medfångar 1941-44 då han satt inspärrad i koncentrationsläger för norska oppositionella. Den största begivenheten under krigsåren var T. S. Eliots framträdande för sällskapet i april 1942, med ett föredrag om "Poetry in the Theatre". Besöket ingick i en föreläsningsturné, arrangerad av Bri-

LITTERÄR AFTON

OLLE HOLMBERG

omstridd professor i litteraturhistoria med poetik i Lund 1937-1959, kritiker, författare och anti-nazist

Ett samtal mellan
idéhistorikern **Ingemar Nilsson** (Göteborg)
och
litteraturvetaren **Pär Erik Ljung**, (Lund)

Måndagen den 16 maj, kl. 19:00
Plats: Språk- och litteraturcentrums foajé, Lund
Inträde: 40 kr, Studenter: 20 kr, eller medlemskap i LLS 2016 (150kr)
Serveringen öppnar 18.30

För mer information: lundenskallitteratursallskapet.se

LLS stöds av Lunds kommun, Kultur- och fritidsnämnd

 Lundensiska litteratursällskapet

tish Council och med framträdanden även i Stockholm, Uppsala och Göteborg, till vilken Eliot flögs över tyskarnas barriär i ett Mosquitoplan, som representant för anglosaxisk kultur och de allierade. Som framgår intog sällskapet en markant antinazistisk hållning under krigsåren.

Under decennierna som följde fortsatte Lundensiska litteratursällskapet att anordna föreläsningar med sin tids framstående litteraturforskare och författare. De anlände företrädesvis från orter i Sverige och Danmark (Aage Henriksen, Lars Ahlin, Elias Bredsdorff, Karin Westman Berg), men emellanåt även från den inter-

LUNDENSISKA LITTERATURSÄLLSKAPET instiftades 1930 på initiativ av Olle Holmberg. Föreningen är fortfarande aktiv och anordnar litterära aftnar där inbjudna gäster från olika kompetensområden samtalar kring ett tema inför publik.

År 1942, mitt under brinnande krig, föreläste T. S. ELIOT hos litteratursällskapet. Sex år senare tilldelades Eliot Nobelpriset i litteratur.

nationella skandinavistikens lärosäten (Birgitta Steene); vid några tillfällen besöktes sällskapet av den internationella litteraturforskningens celebriteter som Wolfgang Kayser (som talade om "Die Wahrheit der Dichter" 1958) och Northrop Frye ("The Rivers of Eden. A Study of Biblical Narrative and Language", 1972). Under 1970-talet mattades dock verksamheten av och upphörde helt efter 1977, varefter sällskapets handlingar länge förvarades hos dess ordförande under 1940- och 50-talen, Carl Fehrman. I ett gåvobrev 2003 överlämnar Fehrman "i trygg förtröstan bok och samfund" till Anders Mortensen som "förklarar sig beredd att efter ett kvartssekel åter uppta och förnya verksamheten". I ett återkonstituerande möte utsågs Karin Nykvist till sällskapets ordförande och den sedan dess obrutna serien av litterära aftnar kunde ta sin början hösten 2004 med ett samtal om "Den moderna läsarens födelse" mellan Ingrid Elam och Eva Hættner Aurelius.

Den ursprungliga och fulltecknade gästboken, där bland annat T. S. Eliots namnteckning återfinns, har tillsammans med sällskapets övriga äldre handlingar donerats till Lunds universitetsbibliotek.

21-2-42

Axel Forsström: Vilhelm Ekelund och Skåne.

29.4.42.

P. S. Eliot: Poetry in the Theatre.

En lundensisk litteraturhistoria

LUNDS UNIVERSITET
SOM LITTERÄRT KRAFTFÄLT

KAN

MAKADAM

En lundensisk litteraturhistoria

*Lunds universitet
som litterärt kraftfält*

KATARINA BERNHARDSSON

GÖRAN BEXELL

DANIEL MÖLLER

JOHAN STENSTRÖM

(RED.)

Makadam

